

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY
Posudek bakalářské práce

Autor: Veronika Nováková

Studijní obor: Jazyková a literární kultura

Název práce (česky/anglicky): Obraz normalizace v umělecké tvorbě autorů stojících mimo oficiální proud české literatury (Jiří Gruša: Dotazník, Ludvík Vaculík: Český snář, Ivan Klíma: Láska a smetí)

Vedoucí práce: PaedDr. Ivo Harák, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Michal Čuřín, Ph.D.

Hodnoticí kritéria	Hodnocení
Soulad názvu práce s obsahem, cílem, anotací, obsahem a závěrem	D
Teoretická podkladová koncepce, metodika/metodologie, terminologie	D
Schopnost analýzy excerpovaného materiálu/předmětu výzkumu a následné syntézy, interpretace a argumentace	E
Sekundární literatura, tvůrčí aplikace, schopnost kritického komentáře	F
Struktura práce (výstavba textu, adekvátnost použitých stylistických prostředků), dodržení ortografické a gramatické normy, bibliografický a poznámkový aparát, jednotný způsob citací	F

Pozn.: Pro hodnocení se používá zavedené vysokoškolské klasifikace, tedy: A,B,C,D,E,F. Pokud diplomant obdrží v jednom (nebo více) z kritérií hodnocení F, pak je celá BP/DP považována za nedostatečnou.

Vyjádření oponenta práce k antiplagiátorské kontrole:

Celková podobnost je antiplagiátorským systémem stanovena na 3,4 %. Označené shody jsou opatřeny odkazy na zdroje.

Hodnocení práce – návrh klasifikačního stupně:

Náměty pro obhajobu:

Na s. 24 autorka v souvislosti s Klímovým textem Láska a smetí mj. tvrdí, že akt vyprávění je utvářen intradiegetickou narativní rovinou. („Vypravěč je zároveň hlavní postava, která nás provází celým dějem. Román je vyprávěn ich-formou, tudíž se jedná o homodiegetického, intradiegetického vypravěče.“) Navrhují, aby autorka osvětlila pojem intradiegetického vypravěče a na příkladu konkrétních ukávek literárních děl doložila rozdíl mezi homodiegetickým – extradiegetickým a homodiegetickým – intradiegetickým vypravěčem v duchu koncepce G. Genetta.

Další poznámky k práci, kritické připomínky:

Bakalářská práce se zaměřuje na zobrazení normalizace ve třech literárních dílech vznikajících v tomto období. V teoretické části se autorka vypořádává s literárněhistorickým kontextem, s definicí samizdatové literatury a stručně představuje dějiny české samizdatové produkce. Praktická část je věnována analýze vybraných titulů L. Vaculíka, J. Gruši a I. Klímy, v závěrečném bloku je pak provedena komparace zjištěných poznatků s cílem poskytnout výpověď o způsobech zobrazení předmětného období. Projektová část se zabývá přípravou a realizací přednášky na základní škole.

Metodologická kapitola je příliš stručná a nepodává dostatečnou informaci o použitých metodách práce a důvodech jejich volby. Tato mlhavost postupu práce se pak negativním způsobem propisuje do analytických kapitol. Závěrečná syntéza poznatků je pak zcela nedostatečná a nenaplnuje vytčené cíle práce.

Zásadní nedostatek bakalářské práce však vidím v neuspokojivém zvládnutí dovedností potřebných pro tvorbu odborného textu. Autorka opakovaně zaměňuje zdroje, nedostatečně uvádí údaje v bibliografických záznamech, pozměňuje citace, a dokonce mění jejich smysl.

Práce obsahuje nebyvalé množství chyb různého typu od typografických, přes pravopisné až po tajemná, neprůhledná nebo nesmyslná vyjádření. Není úkolem oponenta bakalářské práce provádět korekturu textu, tedy níže uvádím některé chyby i s případným komentářem, abych odůvodnil výše uvedené hodnocení. Práce samotná ale těchto nedostatků obsahuje více.

„Vedení strany a státu, jakožto mimoliterární oblast určovala pravidla, jimiž bylo určeno, zda daný spisovatel může působit v literární oblasti.“ (s. 14).

„Základem schválené literatury byla tabuizace témat a myšlenek, které u mnoha spisovatelů byla autocenzurní.“ (s. 14)

„Charakteristickým znakem oficiální prózy bylo odvracení se nejen od společenské opozice a disentu, ale od samotné existence komunistické strany a komunistů.“ (s. 14–15) Tedy je znakem oficiální prózy odklon od KSČ a komunistů? Tomu věru nerozumím, možná bude autorka schopna tuto tezi vysvětlit u obhajoby.

Na s. 25 autorka tvrdí: „Osobnosti literárně kritického diskursu Aleš Haman, Milan Jungmann, Jiří Peňas a Jan Čulík tvrdí, že vypravěčova nevěra může být důvodem hrůzného zážitku z koncentračního tábora. Snaží se u druhé osoby nalézt lásku a porozumění, které kvůli svému traumatu nedokáže plně prožít. Strach ze samoty se snaží přebýt citovým vztahem k jiné ženě. Avšak zjistí, že lhaní mu způsobuje ještě větší bolest.“ Tento text označuje jako parafrázi ze zdroje *„Obyčejné splývání na koupališti“* [online]. Praha, 2006 [cit. 2024-04-21]. Dostupné z:

<https://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=LitNIII/17.2006/48/10.png>, s. 10.“ Nejenže pomíjí autora odkazované recenze, kterým je Aleš Merenus, ale zcela zásadně posouvá smysl tohoto textu. Merenus se sice vrací ke kritikám výše jmenovaných autorů, ale pouze v tomto rozsahu: „Hodnotící soudy nad knihou již vyslovily nepřehlédnutelné osobnosti literárněkritického diskursu, Aleš Haman, Jiří Peňas, Milan Jungmann a Jan Čulík. Za největší slabinu textu recenzenti zpravidla považují stylistickou bezpříznakovost a téměř hygienickou čistotu jazyka; bezpříznakovost a sterilní čistotu, které z románu *Láska a smetí* vytvářejí neživotný produkt, chladně vykalkulované dílo. Nejradikálnější odsudky mluví dokonce o neschopnosti Klímova talentu otevřít se bezprostřednosti a o literární didaktičnosti. Naopak obdivovatelé román ověřují adjektivy kontemplativní, existencialistický.“ Shrnutí: tedy uvedená parafráze je součástí vlastní úvahy Aleše Merena nad

Klímovým textem, nikoli shrnutím recenzí jiných autorů. Při pozorném čtení by toto autorka bakalářské práce neměla přehlédnout.

Autorka na s. 28–29 uvádí: „Miloslav Hoznauer se k Vaculíkovým fejetonům staví takto: „*Podezřívám jsem ho, že i když rozváží hnůj na zahradě, myslí tak, aby z toho byl fejeton, ale on asi tak myslí, i když to nedává na papír.*““

Prvně autorka změnila jméno Miloše Hoznauera, což je o to více s podivem, neboť v předchozí citaci je v bibliografickém záznamu jméno uvedeno správně. Avšak co je závažnější: parafráze ani citace se nenacházejí v textu *České rozhovory*, 1991, jak je napsáno v pozn. pod čarou č. 83 připojené k tomuto úryvku (mimořádně nechápu, proč není uvedeno v seznamu zdrojů jméno autora publikace, tedy Jiřího Lederera), ale právě v Hoznauerově textu. Je to další důkaz, jak nepečlivě si autorka počíná při práci se zdroji, což svědčí o nezvládnutí základů tvorby odborného textu.

„Gustav Husák“ (s. 12n.), lépe „Gustáv Husák“.

„...za podmínek politického pověření a členství ve straně.“ (s. 14) snad myšleno „politického prověření“?

„...vyžadovali vyšší mocenské orgány změnu.“ (s. 14)

„...bylo téma a obsah díla.“ (s. 14)

„Avšak autoři, kteří mohli oficiálně pokračovat v psaní se ve svých dílech měli vrátit k postojí padesátých let neboli do doby, než se komunistický ideál dostal do ohrožení.“ (s. 14)

„Často se cítili choulostivě vůči aktuálnímu dění.“ (s. 15) – nerozumím užití příslovce „choulostivě“ v tomto kontextu.

„Avšak na místa normalizačních spisovatelů a literárních vědců, kteří stále zastávali ústřední pracovní pozice v nakladatelství se postupně dostávali mladší literáti z generace pětáctníků.“ (s. 15)

„V případě, že se prosadila mladší generace nastaly z jejich strany obavy ohledně ztracení pracně získané pracovní pozice...“ (s. 15)

„3. prosince vznikla Obec spisovatelů, do kterého mohl vstoupit kdokoliv bez ohledu na politický postoj.“ (s. 16)

„Termín *samizdat* pochází ze sovětského Ruska ve tvaru *samsebjazdat* jej zřejmě poprvé použil básník Nikolaj Glazkov, když tak v roce 1949 označil svůj autorský rukopis, tiskem z politických důvodů za nepublikovatelný.“ (s. 16) – bohužel ani citaci z textu Michala Přebáňe a kol. není autorka schopna přepsat bez chyb, zároveň část textu vynechala, aniž by tuto skutečnost uvedla.

„Jedna ze surrealistických skupin, jejíž pozornost se soustředila na Karla Teigehe a později Vrstislava Effenbergera své sborníky pojmenovala...“ (s. 18)

„O dostupnost samizdatové literatury původně distribuované v Praze se zasloužila *Vydavatelství Jiřího a Bronislavy Mülerových* v Brně. Jiří Bronislav byl obviněn ze spáchání trestného činu podvracení republiky a následně zatčen.“ (s. 18) – chyba v příjmení manželů; autorka by ale mohla objasnit identitu „Jiřího Bronislava“.

„Městská knihovna ve Valentinské ulici v Praze, dílna Bohumíra Kvasničky a podnik Tomos v Praze 4 zajišťovali vazbu spisů.“ (s. 19)

„Hlavní podmínky pro vydání textu byly „*Obsahová závažnost textu a okolnost, za by nakladatel knihu vydal v lepších poměrech.*““ (s. 20) – chyba v citovaném textu a opět chybějící informace o tom, že se jedná o upravenou citaci (orig. znění v textu Hanákové: „Podstatným kritériem pro vydání knihy byla obsahová závažnost textu a okolnost, zda by nakladatel knihu vydal v lepších poměrech.“).

„Ve deseti letech byl jako každý příslušník židovské rasy deportován...“ (s. 20)

„Z doby strávené ve Spojených státech amerických byl zvyklý na bohatší společenský život, než byl u nás: „*Takže tady vlastně vznikl samizdat, v podstatě ta myšlenka na samizdat.*““ (s. 21) – chybí zdroj citace.

„*Postup, jak účinně a úsporně odstranit ze světa lidské smetí v duchu převratné doby, jejích myšlenek a cílů popsal nejvěcněji ve své autobiografii*

osvětimský velitel Hoess." (s. 22) – autorka opět není schopna ani opsat bezchybně zdrojový text („Postup, jak účinně a úsporně odstranit ze světa lidské smetí v duchu převratné doby, jejích myšlenek a cílů, popsal nejvěcněji ve své autobiografii *osvětimský velitel Höss.*“).

„Pavel Janoušek ve svých literárních kritikách *Hravě i dravě/Kritikova abeceda* staví k autobiografickým jevům takto...“ (s. 22)

„Vypravěč vzpomíná na jeho poslední večeri ve Spojených státech amerických, kde před patnácti lety přednášel na vysoké škole.“ (s. 23)

„Tyto informace a celé nitro vypravěče je zobrazeno v průběhu díla.“ (s. 24)

„Ludvík Vaculík se narodil 23. července 1926 v Broumově na Moravě.“ (s. 28)
– ve skutečnosti se narodil v Brumově.

„Podruhé byl vyloučen událostech srpna 1968.“ (s. 29)

„Ludvík Vaculík je považován za stěžejní osobnost normalizace.“ (s. 29) – jistě by se dalo formulovat přesněji, aby se vyloučil dvojí výklad výroku.

„...Ludvíka Vaculíka vždy zajímalo aktuální dění uvedl v rozhovoru s Jiřím Lederem.“ (s. 29) – spíše Ledererem.

„Dle knihy *Eseje o české literatuře* od Sylvie Rychterové je...“ (s. 30) – bohužel další jméno, které se autorce nepodařilo přepsat bez chyby (správně Sylvie Richterová).

„Vladimír Krařík píše o postavách...“ (s. 31)

„*U nás doma se nedá mluvit vysvětlil jsem a tady je to docela příjemné.*“ (s. 32) – nepřesně uvedená citace.

„...s pí. Procházkovou...“ (s. 32)

„Vytáhl jsem ze zdi telefonní šňůru a mluvil (pošetilost) a ona mi o nich vyprávěla.“ (s. 32) – skutečná citace z Vaculíka ale: „Vytáhl jsem telefonní šňůru ze zdi (pošetilost) a ona mi o nich vyprávěla.“

„...doplňují fotografie zachycující lokalitu, o kterých se zmiňuje...“ (s. 32)

„*Někdy v polovině února – pokračuju v porušování časového řádu – byl jsem na návštěvě u Klímů, byli tam ještě Klimentovi a Grušovi, já jsem se tam tenkrát kupodivu opil.*“ (s. 33) – opět neúplná, chybná citace.

„Vašíka byl dostal výpověď ze zaměstnání.“ (s. 33)

„Do mnoha časopisů, ve kterých byl zaměstnán přispíval poezií, ...“ (s. 33)

„Šedesátá léta se v tvorbě J. Gruši stahovala zejména v literárně kritické činnosti: ...“ (s. 33)

„...od začátku Druhé světové války...“ (s. 35)

„...bývala, možná i současná Janova láska-Erna...“ (s. 35)

„...dotazníku, který se ptá na otázky jenž nesouvisí s daným povoláním...“ (s. 35)

„... , která se primárně soustředila na aktivity prosperující komunistické straně.“ (s. 35)

„Jan se během vyplnění dotazníku snaží s. Pavlendu a používá ironické narážky a chvílemi se jej snaží zesměšnit.“ (s. 37)

„...pravděpodobnost zisku zaměstnání je v Jana případu i tak mizivá.“ (s. 37)

„...postavy, které je znemožněna publikace literárních děl a pracuje na „podřadné“ pozici metaře vzhledem k jeho intelektuálu.“ (s. 38)

„Přednáška proběhne v pondělí 17. května 2024 první vyučovací hodinu.“ (s. 39) – dovoluji si upozornit, že 17. května 2024 byl pátek.

Pro přehlednost lze navrhnout, aby bibliografické záznamy v pozn. pod čarou byly provedeny ve zkrácené formě (na rozdíl od kompletního záznamu v závěrečném seznamu zdrojů).

V kap. 1.3 autorka sice dobře popisuje listopadové události 1989: „V rámci výročí se sešli převážně studenti na pražském Albertově, aby uctili památku Jana Opletala. Pietní shromáždění se proměnilo v protivládní demonstraci. Druhý den se sešli studenti vysokých škol a představitelé kulturní obce. Společně se domluvili na týdenní stávkou.“ (s. 13) Avšak vynecháním ze svého popisu událostí zásadního

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

okamžiku násilné represe ozbrojených složek Veřejné bezpečnosti proti studentům na Národní třídě se ztrácí logická návaznost a motivovanost dalších dějů.

Datum a podpis oponenta práce:

18. května 2024

Mgr. Michal Čuřín, Ph.D.